

Quickscan Flora- en faunawet Engeland 6, Ane

definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4662

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Vincent de Lenne	Roelof Jan Koops	23-08-10

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Quickscan Flora- en faunawet	2
1.2 Gebiedsbeschrijving	2
1.3 Ruimtelijke ontwikkeling	3
2. WERKWIJZE EN WETGEVING	4
2.1 De Flora- en faunawet	4
2.2 Werkwijze	4
3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	5
3.1 Flora	5
3.2 Fauna	5
3.2.1 Vogels	5
3.2.2 Vleermuizen	5
3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	5
3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen	6
3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	6
4. DE EFFECTENBEOORDELING	7
4.1 Uitgangspunten	7
4.2 Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet	7
4.2.1 Vogels	7
4.2.2 Vleermuizen	7
4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	8
5. CONCLUSIE EN ADVIES	9
5.1 Nader onderzoek vleermuizen noodzakelijk	9
5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels	9
5.3 Voorstel compenserende/mitigerende maatregelen vleermuizen	9
5.4 Afbakening	10

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Inrichtingsschets
Bijlage 2: De Flora- en faunawet

1. INLEIDING

1.1 Quickscan Flora- en faunawet

De initiatiefnemer (familie Waterink) is voornemens de kapschuur en het woonhuis aan de Engeland 6 te Ane te slopen en een bestaande grote schuur te renoveren. Op dezelfde locatie zal een nieuw woonhuis en enkele schuren teruggebouwd worden. De ligging van de projectlocatie is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1 Locatie projectgebied

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden getoetst op de aanwezigheid van en de mogelijke effecten op beschermde dier- en plantensoorten. Eelerwoude heeft deze toetsing voor het project Engeland, Ane in opdracht van BJZ.nu uitgevoerd. De resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet door middel van een oriënterend onderzoek (Quickscan) zijn beschreven in deze rapportage.

1.2 Gebiedsbeschrijving

In de huidige situatie bevindt zich op de projectlocatie een bedrijf welke niet meer in gebruik is. Op het voormalige bedrijf staan een woonhuis, een voormalige veeschuur en een kapschuur. Het erf is grotendeels verhard met asfalt, de bermen worden gedomineerd door algemene grassoorten. Langs de inrit en het weiland aan de straatzijde staat een eikenlaan met zowel jonge (ongeveer 20 jaar) als oudere zomereiken (ongeveer 80 jaar). De beplanting op het erf bestaat uit een aantal oudere zomereiken en lage tuinbeplanting met gecultiveerde bloemen en heesters. Een gedeelte van de tuin ligt braak, hier hebben zich algemene pioniersoorten als bijvoet, zandraket, harig knopkruid en melganzevoet gevestigd. Daarnaast bestaat een deel van het erf uit ruigere vegetatie die voornamelijk gedomineerd wordt door algemene grassen en kruiden.

De omgeving kenmerkt zich door een half open landschap met groenstructuren die voornamelijk gelegen zijn langs de erven en wegen. Het gaat hierbij veelal om zomereiken. Ten zuiden van het plangebied op een afstand van ongeveer 200 meter ligt het Engeland'sche bos.

Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie en de directe omgeving.

Foto 1: De kapschuur

Foto 2: Het woonhuis de pannen zijn al verwijderd.

Foto 3: De voormalige veeschuur.

Foto 4: Kerkuilkast in de kapschuur.

Foto 5: Een indruk van de directe omgeving

1.3 Ruimtelijke ontwikkeling

Familie Waterink is voornemens een gedeelte van de bebouwing aan de Engeland 6 te Ane te slopen. Het gaat hierbij om het woonhuis en de kapschuur. De bestaande veeschuur zal worden gerenoveerd en enigszins vergroot worden. Ook wordt het agrarische bouwblok wordt vergroot op gronden die momenteel als agrarische weide (productiegrond) in gebruik zijn. In de nieuwe situatie zullen een aantal gebouwen gerealiseerd worden. Het gaat hierbij om drie schuren en een woonhuis. De aanwezige groenstructuren rond en op het erf zullen zoveel mogelijk behouden blijven. Van de aanwezige beplanting verdwijnen drie oudere zomereiken, tevens wordt de jonge aanplant bestaande uit een zomereikenlaan langs de inrit verwijderd. De initiatiefnemer is voornemens 12 zomereiken en twee beuken terug te planten. Voor een indruk van de huidige en toekomstige situatie word verwezen naar de inrichtingsschets die is opgenomen in bijlage 1.

2. WERKWIJZE EN WETGEVING

2.1 De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

- ∅ tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
- ∅ tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten inclusief de Habitatrictlijnsoorten en een groot aantal sterk bedreigde en/of zeldzame soorten.
- ∅ tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld bij beheer. In andere gevallen (bijv. ruimtelijke ontwikkelingen) kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een uitgebreide toelichting op het bovenstaande uit de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, voornamelijk uit verspreidingsatlassen;
- Vrij beschikbare gegevens van waarneming.nl
- Een oriënterend veldbezoek door Vincent de Lenne op 11 augustus 2010

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is uitgevoerd op 11 augustus 2010. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

3.1 Flora

Geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. Door het intensief grondgebruik (overwegend voedselrijke milieus) worden beschermde plantensoorten niet binnen het plangebied verwacht.

3.2 Fauna

3.2.1 Vogels

Tijdens het terreinbezoek op 11 augustus 2010 zijn algemeen voorkomende vogels als merel, houtduif, holenduif, witte kwikstaart, boerenzwaluw en koolmees waargenomen. Het projectgebied kan een onderdeel vormen van het foerageergebied en broedgebied van deze soorten. De nesten en de functionele leefomgeving rond deze nesten zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.

Er zijn ook een aantal vogelsoorten waargenomen waarvan de nesten en de functionele leefomgeving rond deze nesten jaarrond beschermd zijn. Deze worden hieronder besproken.

Huismus

Huismus is vastgesteld binnen het plangebied. Zij nestelden vooral onder de dakpannen, welke op het dak van de te slopen woning lagen. Tijdens het veldbezoek zijn hier meerdere nesten waargenomen. Het gaat waarschijnlijk om ongeveer vijf broedparen.

Kerkuil

Gezien het biotoop (half open landschap) kan ook kerkuil voorkomen in het projectgebied. In de kapschuur hangt een kerkuilnestkast. Gezien de vele sporen in de kapschuur (braakballen en uitwerpselen van kerkuil) is het aannemelijk dat deze kast bezet is.

Steenuil

Steenuil kan op de projectlocatie verwacht worden verwacht worden. De steenuil is een soort van kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en heeft een sterke binding met boerderijen met kleinvee. Sporen van deze soort zijn echter niet

gevonden. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort valt daarom uit te sluiten.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3) door de Flora- en faunawet. Gezien de aanwezige landschapselementen en aanwezige bebouwing kunnen de volgende soorten worden verwacht in de omgeving van het plangebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en mogelijk baardvleermuis. Sommige van deze soorten zijn boombewonend (in hollen, holten en spleten), andere soorten hebben hun verblijfplaatsen in huizen en schuren (spouwmuren, zolders en onder pannendaken).

Binnen het plangebied kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Zo bieden de spouwmuren van het aanwezige woonhuis geschikte verblijfplaatsen. De aanwezige kieren langs de dakrand en de kozijnen zijn groot genoeg voor vleermuizen om naar binnen te gaan. Tevens leert de ervaring dat juist in recent gebouwde woningen soms grote kolonies kunnen voorkomen.

In de te renoveren schuur en de kapschuur worden geen (vaste) verblijfplaatsen verwacht. Door de vervallen staat van de gebouwen is hier veel tocht aanwezig waardoor ze ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Tevens zijn geen geschikte zolders of pannendaken aanwezig. Het is te verwachten dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Langs de erfbeplanting en de eikenlaan langs de openbare weg kunnen vliegroutes aanwezig zijn.

3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Algemeen voorkomende zoogdieren (tabel 1)

Op basis van de aanwezige habitattypen kunnen algemeen voorkomende soorten als mol, konijn, bunzing, rosse woelmuis, veldmuis, etc. worden verwacht. Voor deze soorten geld

een algemene vrijstelling van de flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Steenmarter en eekhoorn (tabel 2).

Steenmarter is niet bekend uit de directe omgeving van het plangebied (www.zoogdiervereniging.nl). Er zijn geen sporen van steenmarter (krabsporen of uitwerpselen) aangetroffen ook zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld. Eekhoorn komt niet in de directe omgeving van het plangebied voor. Er zijn geen waarnemingen bekend van het erf. De soort is gebonden aan gemengde bossen (loofhout en naaldhout). Doordat dit biotoop niet op het erf voorkomt, wordt eekhoorn niet verwacht binnen het plangebied.

Strikt beschermde soorten (Tabel 3)

Een strikt beschermde soort die voorkomt in de directe omgeving van het plangebied is veldspitsmuis. Uit literatuur (Snaak, 2008) blijkt dat veldspitsmuis op meerdere plekken in Noordoost - Overijssel is aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het hierbij om de grens van een groter verspreidingsgebied waarvan de kern in Duitsland ligt. De kern van het verspreidingsgebied in Noordoost - Overijssel ligt rond Radewijk. Uit braakbalonderzoek blijkt dat veldspitsmuis ook is aangetroffen in Ane, het gaat hierbij uit twee vondsten in kilometerhok 238.514 en 239.513. Aangezien deze kilometerhokken op zeer korte afstand van de projectlocatie liggen (500 tot 1000 meter) en er geschikt biotoop op het erf aanwezig is (ruige overhoekjes en perceelsranden) bestaat de kans dat veldspitsmuis ook in het plangebied voorkomt. Overige strikt beschermde soorten worden gezien het biotoop en het huidige bekende verspreidingsgebied van deze soorten niet verwacht in het projectgebied.

3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen voor reptielen en vissen worden deze soorten niet binnen het plangebied verwacht. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het landbiotoop van tabel 1 soorten als bruine kikker of gewone pad. De smalle agrarische slootjes in de directe omgeving van het plangebied kunnen als voortplantingsbiotoop dienen.

3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde dagvlinders en libellen zijn gebonden aan specifieke biotopen als (natte) heide, vennen, schraalgraslanden, hoogvenen en laagvenen. Deze biotopen ontbreken op de locatie. Alleen zeer algemeen voorkomende en niet beschermde soorten dagvlinders en libellen kunnen ter plaatse voorkomen. Beschermde *overige ongewervelden* (kevers, slakken, mieren) worden wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen evenmin verwacht op de locatie.

4. DE EFFECTENBEOORDELING

4.1 Uitgangspunten

Als uitgangspunt bij de effectbeschrijving zijn de werkzaamheden aangehouden zoals beschreven in hoofdstuk 1.3

Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstellingsregeling. Dit betekent dat voor deze categorie geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze worden dan ook niet meegenomen in de effectenbeschrijving. Wel geldt de zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

De soortgroepen, flora, reptielen, amfibieën, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden zijn niet meegenomen in de effectbeschrijving omdat beschermde soorten uit tabel 2 en tabel 3 van deze soortgroepen niet worden verwacht ter plaatse van het projectgebied.

4.2 Effecten beschermde soorten Flora- en faunawet

4.2.1 Vogels

In het plangebied kunnen diverse vogelsoorten tot broeden komen. Omdat het verstoren van broedende vogels verboden is door de Flora- en faunawet, moeten werkzaamheden zoals het slopen van panden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen ligt voor de meeste soorten tussen maart en medio juli.

Huismus

Door de sloop van het woonhuis gaat (tijdelijk) foerageer- en broedgebied verloren voor de huismus wiens vaste rust en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Het gaat hierbij om ongeveer vijf paartjes. De verloren broedplaatsen dienen gecompenseerd te worden met een aantal nestkasten.

Kerkuil

Er zijn sporen van kerkuil op het erf waargenomen. De soort broed waarschijnlijk in een nestkast in de kapschuur. Vanuit de Flora- en faunawet mogen nestkasten van kerkuil zonder het

aanvragen van een ontheffing worden verplaatst naar een andere geschikte plaats op het erf. Voorgesteld wordt om deze te verplaatsen naar de nieuw te bouwen kapschuur. Indien de kapschuur gesloopt wordt voordat de nieuwe schuren gebouwd worden dient de nestkast tijdelijk in een geschikte boom opgehangen te worden. De kast dient voor maart verplaatst te worden i.v.m. een eventueel broedsel.

In de nieuwe situatie worden een aantal nieuwe geschikte schuren teruggebouwd die als rustplaats kunnen dienen. Daarnaast wordt het erf groen ingericht en zal er weer bedrijfsvoering plaats gaan vinden. Dit zal de voedselvoorziening van de kerkuil (hoofdzakelijk muizen) ten goede komen. Een ontheffing voor het verplaatsen van de nestkast is niet noodzakelijk.

4.2.2 Vleermuizen

In het plangebied komen waarschijnlijk meerdere soorten vleermuizen voor. Het merendeel van de vleermuizen zal het plangebied gebruiken als foerageergebied of als vliegrou- te tussen de verblijfplaats en een foerageergebied. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten te verwachten op vliegroutes en foerageergebied aangezien deze bijna volledig intact blijven. Wel is het mogelijk dat bij de sloop van het woonhuis (vaste) rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verwijderd/vernietigd worden. Hier zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op gebouwbewonende vleermuizen. Het verwijderen/verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats is ontheffingsplichtig.

Om een betere effectenbepaling uit te kunnen voeren en om vast te kunnen stellen of daadwerkelijk een ontheffing moet worden aangevraagd, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Het onderzoek zal zich voornamelijk moeten richten op het vaststellen van vaste verblijfplaatsen in het te slopen woonhuis.

4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Een strikt beschermde soort die kan voorkomen in de directe omgeving van het plangebied is de veldspitsmuis. Gezien de voorgenomen werkzaamheden die zich voornamelijk richten op het midden van het perceel blijven de ruigere randzones die geschikt zijn intact. Er is er geen sprake van vernietiging van het leefgebied van de soort, negatieve effecten worden niet verwacht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

5. CONCLUSIE EN ADVIES

5.1 Nader onderzoek vleermuizen noodzakelijk.

Op basis van deze Quicksan Flora- en faunawet wordt geconcludeerd dat er in het plangebied Engeland, Ane meerdere strikt beschermde soorten van de Flora- en faunawet verwacht kunnen worden. Door de aard van het voorplan, kunnen negatieve effecten op populaties van strikt beschermde soorten niet worden uitgesloten. Bij een negatief effect op tabel 2- en tabel 3-soorten moet een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Voedselkwaliteit en Natuur (LNV). Er moet dan echter wel met zekerheid zijn vastgesteld dat de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd daadwerkelijk voorkomen in het plangebied en wat de functie van het plangebied voor deze soorten is. Deze Quicksan biedt deze zekerheid niet. Er zal daarom nader veldonderzoek moeten worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van (vaste) verblijfplaatsen van vleermuizen.

5.2 Bij uitvoering rekening houden met vogels

Naast het nader onderzoek moet bij de uitvoering en inrichting rekening gehouden worden met de aanwezigheid van broedvogels.

- geen werkzaamheden uitvoeren in de periode maart tot juli.
- De huidige nestkast van kerkuil dient te worden verplaatst naar de nieuw te bouwen kapschuur in de daarvoor geschikte periode (oktober-januari). Indien de kapschuur gesloopt wordt voordat de nieuwe schuren gebouwd worden dient de nestkast tijdelijk in een geschikte boom opgehangen te worden.
- In de nieuw te bouwen woning dienen vijf dakpannesten voor huismus ingebouwd of/en vijf nestkasten opgehangen te worden.

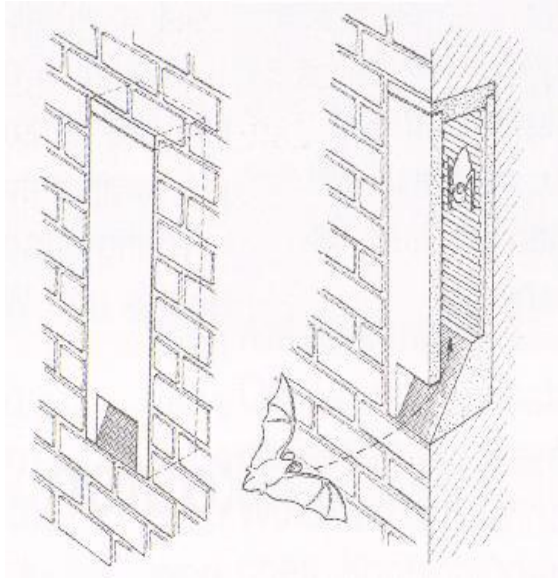
5.3 Voorstel compenserende/mitigerende maatregelen vleermuizen.

Mitigatie

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen. Gelet op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in identieke woningen wordt daarom met klem geadviseerd om een aantal mitigerende maatregelen te nemen om eventuele schade aan vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen. Een belangrijke maatregel is de uitvoeringsperiode van sloop. Gelet op de seizoenscyclus van de soort kan de sloop het beste plaatsvinden in de periode van begin augustus tot half oktober. Deze periode kan eventueel worden verlengd tot in de winterperiode, mits tijdig maatregelen worden getroffen om vestiging van overwinterende vleermuizen in de panden te voorkomen. Dit kan door enkele dagen voor de sloop de woningen te strippen en gaten in de voor- en zijgevels te maken. Hierdoor gaan de spouwmuren doortochten. Op die manier worden mogelijk aanwezige vleermuizen alsnog verdreven, waarna de daadwerkelijke sloop kan daarna zonder problemen voor beschermde soorten doorgang vinden. De beste periode om de woningen te slopen ligt tussen augustus en halverwege oktober.

Compensatie

Compenserende maatregelen voor vleermuizen bestaan voornamelijk uit het aanbieden van (tijdelijke) verblijfplaatsen in de vorm van vleermuiskasten. Deze kasten worden aan de buitenzijde van gebouwen of bomen aangebracht. Daarnaast is het ook mogelijk om in nieuwe bebouwing voorzieningen te maken voor vleermuizen, bijvoorbeeld in de spouwmuur. In Nederland zijn op verschillende nieuwbouwlocaties al succesvolle voorbeelden hiervan bekend.

Voorbeeld van inbouwvloermuiskast

5.4 Afbakening

De initiatiefnemer, respectievelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten uit deze rapportage zonder verwijzingen naar dit rapport. Tevens aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertragingen die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora of fauna.

Voorbeeld grote vloermuiskast
(foto E. Korsten).

LITERATUURLIJST

Bekker J.P., A van Diepenbeek, P. Twisk 2010
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 9789050112604

Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve, R. Zollinger De zoogdieren van Overijssel. Waanders Uitgevers, Zwolle. ISBN: 9040093121

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. ISBN 90-5011-227-7.

Grant, P.J., K. Mullarney, L. Svensson, D. Zetterström, 2009
ANWB Vogelgids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn. ISBN 978-90-18-02092-7

Snaak, G., Prooidieren van de kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim 1992-2007
Februari 2008, rapport.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

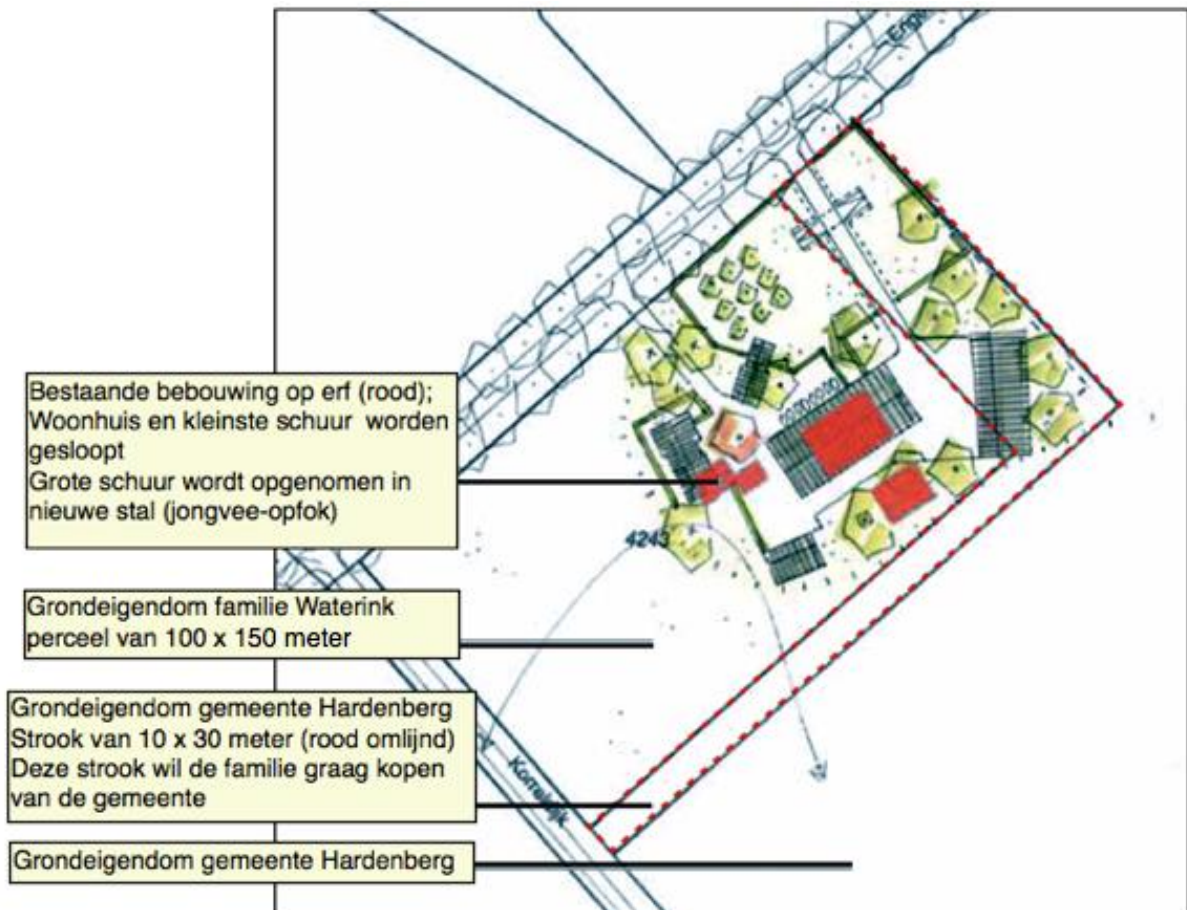

BIJLAGEN

Bijlage 1: Inrichtingsschets

Bijlage 2: De Flora- en faunawet

Bijlage 1: Inrichtingsschets

Bijlage 2 Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurreggeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.